

## POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania M.Z.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku  
z udziałem L. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.  
o ubezpieczenie społeczne,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 12 marca 2025 r.,  
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku  
z dnia 12 marca 2024 r., sygn. akt III AUa 810/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

[I.T.]

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 marca 2022 r., VII U 1396/21 Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku zmienia decyzję z dnia 10 marca 2021 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gdańsku i ustalił, że M.Z. podlegała ubezpieczeniom społecznym w okresie od 24 sierpnia 2020 r. do 31 października 2020 r. jako pracownik u płatnika składek L. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku wyrokiem z dnia 12 marca 2024 r., III AUa 810/22 oddalił apelację organu rentowego.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie: 1. art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 300 ze zm.), 2. art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 22 k.p. oraz art. 65 k.c. w zw. z art. 300 k.p., 3. art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p., a także 4. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, przez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów, nieustosunkowanie się do całości materiału dowodowego oraz niewyjaśnienie poważnych wątpliwości prawnych, w szczególności że wykreowany przez strony stosunek nosi cechy stosunku pracy, czy był rzeczywiście wykonywany i czy w świetle zasad współżycia społecznego korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie następuje z pokrzywdzeniem innych uczestników systemu.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej. W ocenie skarżącego w przedmiotowej sprawie doszło do oczywistego, rażącego naruszenia przepisów prawa, nadto wadliwej wykładni przepisów prawa materialnego z jego brzmieniem - w sytuacji, w której w sposób oczywisty należało dojść do wniosku co do braku zaistnienia przesłanek do stwierdzenia zawarcia i wykonywania w spornym okresie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. - podpisanie umowy o pracę było czynnością od początku pozorną, w zakresie której podjęto szereg czynności technicznych mających uwiarygodnić podpisaną umowę o pracę (sporządzenie dokumentów prywatnych, zgłoszenie do ubezpieczenia, przygotowanie stanowiska pracy), jednakże praca nie była w ogóle wykonywana, także z uwagi na brak racjonalnej, obiektywnej potrzeby gospodarczej zatrudnienia (czego dowodzi bardzo krótki okres zatrudnienia).

Skarżący podniósł, że płatnik składek i ubezpieczona nie byli zainteresowani wykreowaniem konkretnego i weryfikowalnego dla obu tych podmiotów stosunku pracy.

Powyższe okoliczności - uwzględniając art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 65 § 1-2 k.c. w związku z art. 22 § 1 k.p. w związku z art. 300 k.p., art. 2 k.p. w związku z art. 22 § 1 k.p., nadto art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 1 w

związku z art. 11 ust. 1 w związku z art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r., o systemie ubezpieczeń społecznych - w ocenie skarżącego czynią zaskarżony wyrok wadliwym i nie mogącym się ostać w obrocie prawnym, a w konsekwencji uzasadniają wniosek o przyjęcie przedmiotowej skargi kasacyjnej do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej.

Mając na uwadze powyższe organ rentowy wniosł o zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku i oddalenie odwołania M.Z. od zaskarżonej decyzji z dnia 10 marca 2021 r., jak również o zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za obydwie instancje; uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz o rozpoznanie sprawy pod nieobecność pełnomocnika pozwanego organu i zasądzenie od wnioskodawczynie na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia wymogów uzasadniających jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wnoszonym w konkretnej, indywidualnej sprawie zakończonej wydaniem prawomocnego wyroku, wobec czego argumenty za potrzebą rozpoznania tak rozumianego środka zaskarżenia przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie mogą być oderwane od podstawy faktycznej i prawnej orzeczenia objętego skargą, jak również muszą być adekwatne do podstaw kasacyjnych, na których skarga została skonstruowana. Takie stwierdzenie jest wynikiem tego, że Sąd Najwyższy (poza uwzględnieniem z urzędu nieważności postępowania apelacyjnego) rozpoznaje skargę kasacyjną wyłącznie w granicach zaskarżenia oraz jej podstaw, będąc przy tym związanym ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398<sup>13</sup> § 1 i 2

k.p.c.). Zgodnie z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z 11 lutego 2011 r., II UK 272/10, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 97). Oznacza to jednoznaczne określenie funkcji Sądu Najwyższego, który jako sąd kasacyjny nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2008 r., III UK 6/08, LEX nr 469183). Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawiązując do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Strona skarżąca w uzasadnieniu przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na oczywistą zasadność skargi (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.).

Powołując się przywołaną przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy wywodu prawnego wyjaśniającego, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK

283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 Nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Zaznaczyć przy tym należy, że Sąd Najwyższy Sąd jako sąd kasacyjny, nie zajmuje się oceną materiału dowodowego, nie ma również kompetencji do kontrolowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez sąd drugiej instancji według kryteriów opisanych w art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UK 403/12, LEX nr 1350309). Zgodnie bowiem z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. oraz art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Sądy pierwszej i drugiej instancji ustaliły, że ubezpieczona w analizowanym okresie świadczyła pracę na rzecz płatnika w reżimie pracowniczym - podlegając poleceniom osoby wyznaczonej przez pracodawcę.

Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia (wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) mieści się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącego w tym zakresie argumenty stanowią zatem polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[I.T.]

[a.ł.]